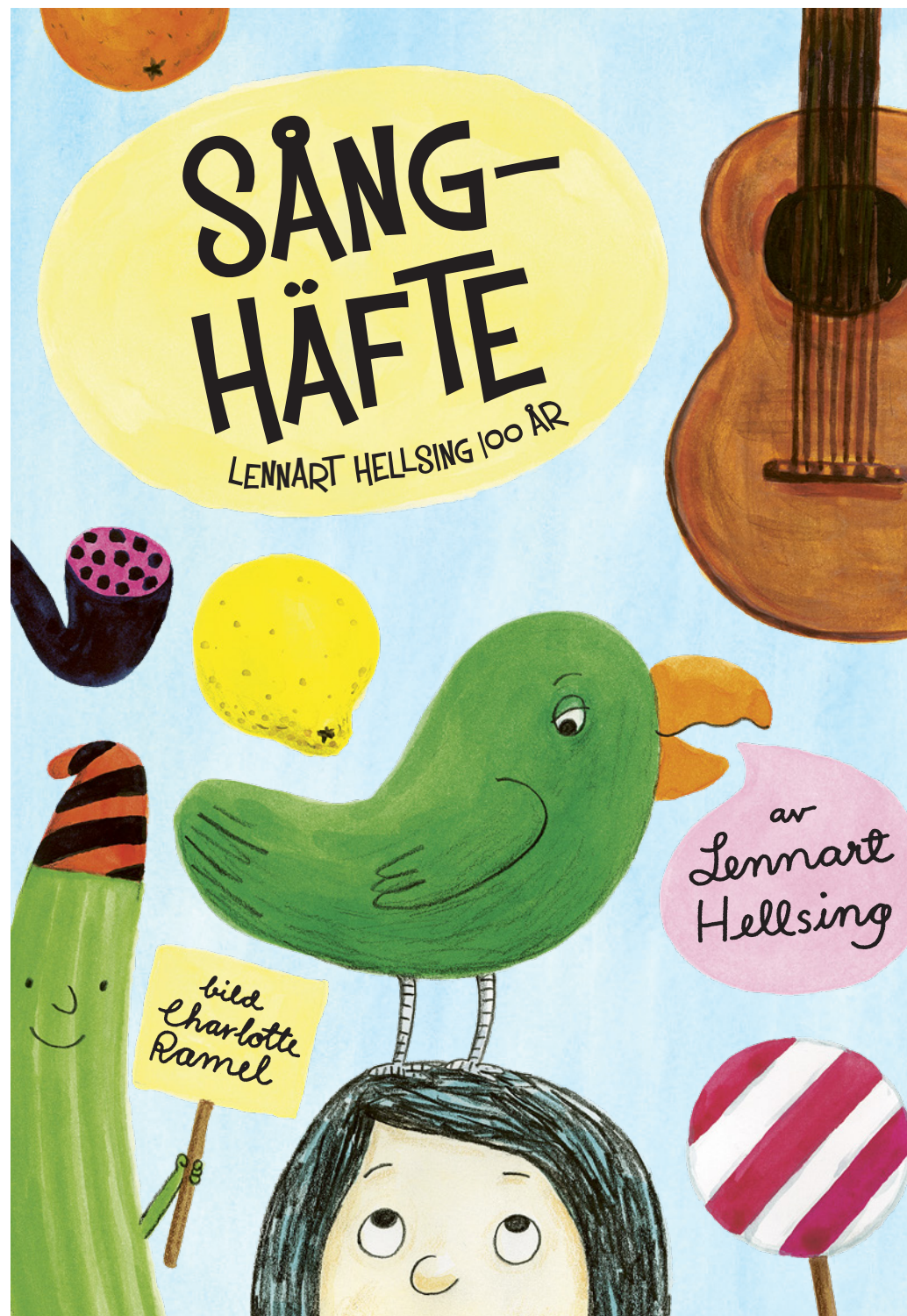

Lärarhandledning

Sånghäfte "Lennart Hellsing 100 år"
Tema TRÄDGÅRDSMASKERAD

Ett pedagogiskt material till förskolan
sammanställt av Helga Boström

Om författaren Lennart Helsing

Lennart Helsing skulle ha fyllt 100 år 2019 och Rabén & Sjögren ger därför detta år ut en antologi för lågstadiet med hans mest kända sånger, ramsor och berättelser. En del av sångerna är också samlade i ett häfte som riktar sig till förskolan. Här har vi samlat tips på hur ni kan arbeta med sånghäftet på er förskola och avslutningsvis anordna en trädgårdsmaskerad. Men först några ord om Lennart Helsing.

Sverige saknar sin sprudlande, egensinniga, livsbejakande författare som på 40-talet var med och banade väg för en ny slags barnlitteratur. Han bröt med den uppfostrande barnlitteraturen och beredde istället plats för ramsor, sånger, läseböcker och berättelser med magisk realism och nonsens blandat med djupaste allvar, starka färger och nyfikenhet. Barnslighet och samhällsengagemang sammanflätat.

Lennart Hellsings syn på barn och barnlitteratur var banbrytande. Han såg barn som kreativa och begåvade och ville att de genom läsningen skulle få använda hela kroppen med sång, dans och bilder. Han tyckte också att det var viktigt att barnen skulle få uppleva olika miljöer och att det vardagsnära skulle blandas med det okända och magiska.

Illustratör till sånghäftet är Charlotte Ramel, född 1958 och en av Sveriges mest kända barnboksillustratörer. Hon debuterade 1988 med Tårtboken och har sedan dess samarbetat med många svenska författare.

Introduktion av sånghäftet och upphovsmannen

När ni ska börja arbeta med sånghäftet på förskolan kan ni börja med att fråga barnen om de känner till några av de kända karaktärerna som de kommer att få stifta bekantskap med. Flera av dem har säkert läst eller sjungit om till exempel Krakel Spektakel, Petronella från Plaskeby, båten som blir våt om magen, herr Gurka, Nicko Ticko Tinn och den trekantige gubben. Berätta för dem att alla dessa sånger är skrivna av en man som hette Lennart Hellsing och att han skulle ha fyllt 100 år 2019 men dog när han var 96 år gammal. Fråga om de vet någon person som blivit lika gammal, här kan säkert någon gammelmormor nämnas, och ni kan också ta upp att Astrid Lindgren blev 95 år. Vad tänker barnen om ålder? Hur tror de att det är att vara 95 år gammal? Vad är annorlunda i livet då jämfört med att vara barn tror de?

Vidare kan ni nu prata lite mer om Lennart Hellsing och hans berättarstil. Han var ju en författare som älskade rim och ramsor och ofta hittade på egna ord, nonsensord, som egentligen inte betyder något och figurer och platser som kanske inte finns på riktigt. Vad är till exempel en Nicko Ticko Tinn och var ligger Plaskeby? Det här samtalet kan mynna ut i en ritstund då barnen får rita någon karaktär eller plats från en av sångerna så som de tänker sig att denna ser ut. Gör detta innan ni tittar i sånghäftet och sjunger sångerna.

Gå igenom vad ett rim är för någonting. Låt barnen berätta om de kan och provrimma på olika ord, både riktiga och nonsensord.

Arbeta med sånghäftet

LÄS OCH SJUNG

Läs och sjung sångerna tillsammans med barnen. På youtube finns alla sångerna att lyssna på och *En liten båt* har också rörelser som barnen kan lära sig. Sjung de sånger som barnen gillar många gånger så att de lär sig dem utantill.

DISKUTERA VAD SÅNGERNA HANDLAR OM.

I *Här dansar Herr Gurka* dansas det vals och mazurka. Titta på de olika dansstilarna på youtube och prata om vad barnen ser, vad är typiskt för de här dansstilarna? Prata också om varför de tror att Herr Gurka och hans bror har strumpor men inte skor.

En liten båt avslutas med att det finns en skatt på botten under båten.

Vad skulle barnen önska att skattkistan innehåller?

Nicko Ticko Tinn byter sin stjärnraket mot en polkagrumpet. Vad tycker barnen om det bytet? Hade de gjort likadant? Varför/varför inte? Och vad är en brylling egentligen. Låt dem gärna rita sina egna bryllingar. Prata om stjärnhimlen och titta på en stjärnkarta. Vet barnen något om de olika stjärnbilderna? Visa de vanligaste för dem.

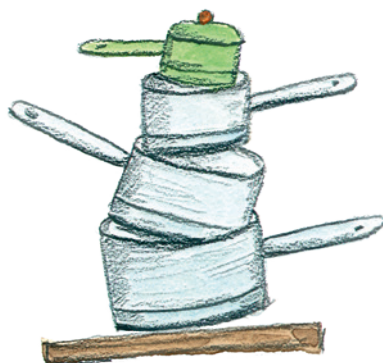
Krakel Spektakel och Kusun Vitamin hänger i gardinerna. Vad hade hänt om barnen hade hängt i gardinerna där hemma? Får ett barn göra det? Vad skulle föräldrarna säga? Prata gärna vidare om bus. Var går deras gräns för vilka bus som är okej att göra? Har de själva hittat på något roligt bus någon gång? Petronella bor i Plaskeby. Prata med barnen om vilka olika väder det finns?

Har de varit med i någon situation då det varit väldigt mycket av något väder – otroligt varmt, regnigt, snöigt osv? Vilka kläder behöver en människa ha i olika slags väder? I den här sången nämns också ordet galosch. Prata med barnen om vad en galosch är och visa gärna bilder. Varför tror de att det nästan inte används galoscher längre?

Fundera över den trekantiga gubben tillsammans med barnen. Är han snäll eller dum? Varför kommer han in i köket egentligen? Hur reagerar personen som sjunger sången och varför reagerar hen så (hen skrattar). Varför tror de att personen fortfarande kommer ihåg den här händelsen så långt efteråt? Och vad tror de hände efter den här sången – fick nya grejer köpas eller kom den trekantige gubben tillbaka med allting igen?

Sången *Maskeradbalen* kan slutligen bli utgångspunkt för ett större projekt, nämligen en trädgårdsmaskerad för hela förskolan.

Trädgårdsmaskerad

Prata om vad en maskerad är för någonting. Har barnen varit på maskerad någon gång? Vad var de utklädda till? Vad tycker de är det roligaste med maskerader och vilket tema skulle deras önskemaskerad ha?

Sjung sången *Maskeradbalen* med barnen och diskutera hur det går för alla de utklädda. Vem tycker de mest synd om i sången? Vilken utklädnad tycker de verkar häftigast?

Börja därefter tillsammans planera för en trädgårdsmaskerad för förskolan. Det här är ett projekt som kan ta några dagar och upp till många veckor beroende på vilka moment ni väljer att göra.

- Låt barnen planera sin egen trädgårds-utklädnad. De kan vara något djur som kan vara i en trädgård, en växt, en grönsak eller frukt och en massa andra saker, bara fantasin sätter gränser förstås. De får måla egna masker (se materialet) och om ni vill kan ni låta barnen ta med sig kläder hemifrån eller hjälpa åt att sy och pyssla på förskolan.
- Odlå egna lättodlade grönsaker om ni har denna möjlighet, grönsaker som ni kan bjuda på när det är maskeraddags.
- Rita och skriv inbjudningskort till föräldrar och syskon. Förslagsvis har ni maskerad en eftermiddag i maj-juni då det grönskar och era eventuella odlingsprojekt hunnit bli färdiga. Skriv att även gästerna gärna får vara utklädda.
- Måla stora trädgårdsinspirerade bilder tillsammans.
- Öva in en liten pjäs utifrån sången.
- Öva in sångerna från sånghäftet så att barnen kan sjunga dem för föräldrarna.
- Några större barn får lära sig lite om Lennart Hellsing och göra en kort presentation om honom tillsammans med en pedagog.
- Baka olika trädgårdsinspirerade bakverk.
- Koka egen saft.

När det är maskeraddags tar de utklädda barnen emot föräldrar och syskon. Det bjuds på grönsaker med dipp och fika och några barn berättar om Lennart Hellsing. Därefter blir det sångstund och pjäs följt av vernissage av barnens trädgårdsbild-utställning.

EN LITEN BÅT

En liten båt blir ofta våt om magen när det stänker.
En liten båt blir ofta våt om magen när det stänker.
Jag undrar vad den tänker.

Den tänker på att i böljan blå det simmar små små fiskar.
Den tänker på att i böljan blå det simmar små små fiskar.
Jag undrar vad dom viskar.

Dom viskar att det finns en skatt långt ner på havets botten.
Dom viskar att det finns en skatt långt ner på havets botten.
Jag undrar vem som fått den.

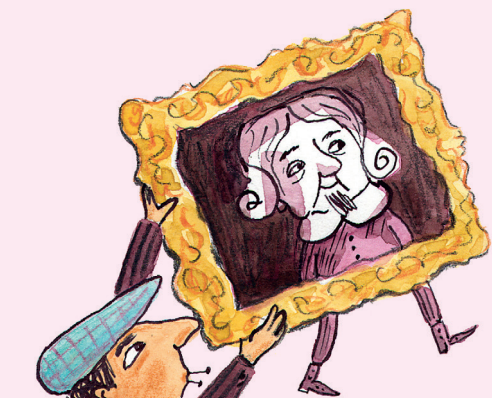
Och en var klädd som strömming
med fenor och med stjärt
– men när han kom till trädgårn
en katt åt upp'en tvärt,
en katt åt upp'en tvärt.

Och en var klädd som blomma
(jag tror han hette Klas)
– men honom tog en gumma
och satte i en vas,
och satte i en vas.

Och en var klädd som tavla
med ram som var antik
– men honom tog en gubbe
och hängde på en spik,
och hängde på en spik.

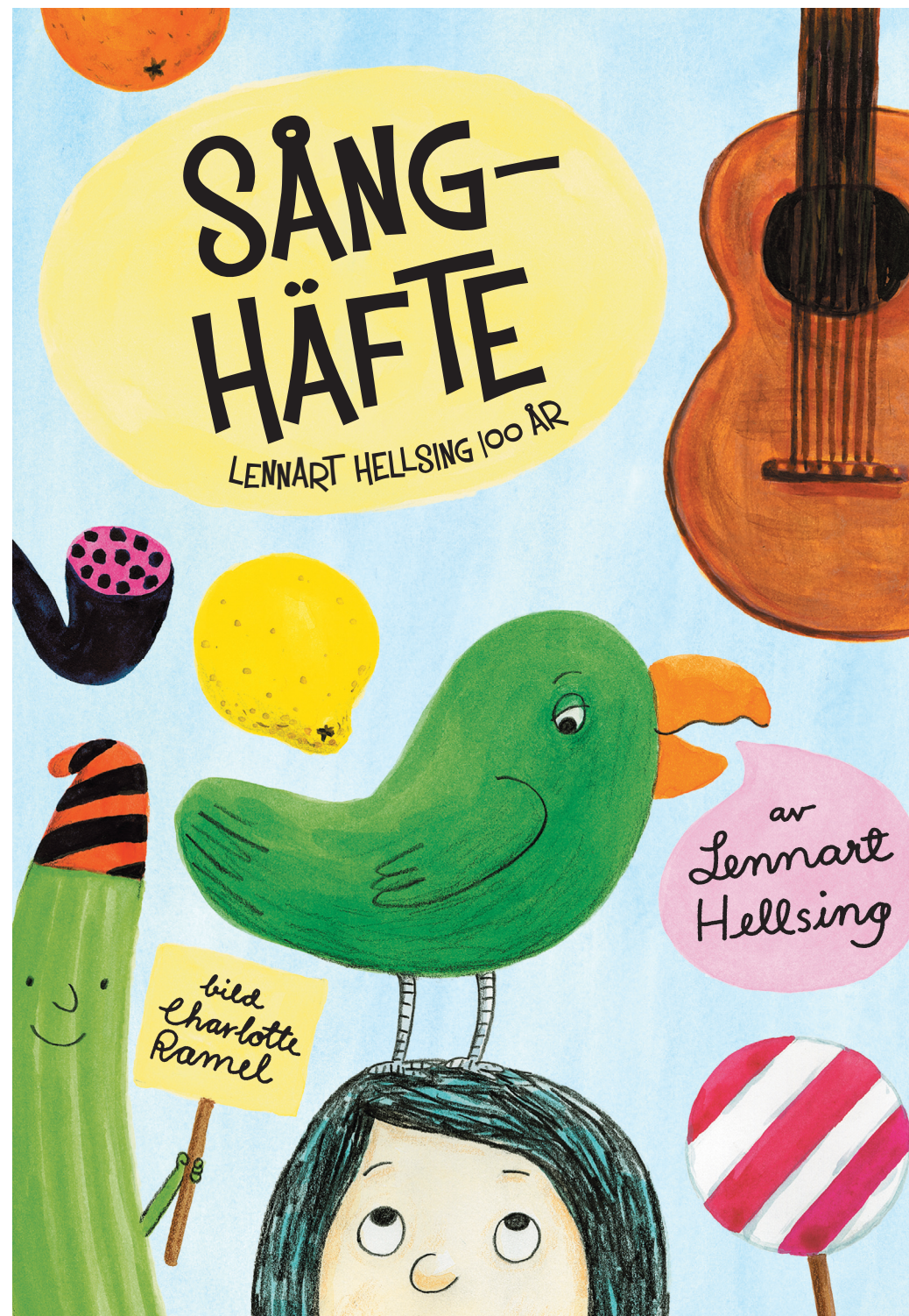
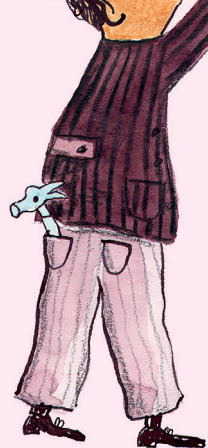
Och en hon var en femma,
så hon var aldrig pank
– men henne tog en farbror
och satte in på bank,
och satte in på bank.

Och jag var klädd till snigel
jag var bekymmersam
– för hur jag gick och gick där
så kom jag aldrig fram,
så kom jag aldrig fram.

MASKERAD- BALEN

Vi skulle gå och dansa
på trädgårdsmaskerad
– då skulle vi klä ut oss
men visste ej till vad,
men visste ej till vad.

HÄR DANSAR HERR GURKA

Här dansar Herr Gurka
både vals och mazurka
grön är Herr Gurka
grön är hans bror
båda har strumpor
ingen har skor.

NICKO TICKO TINN

Och Nicko Ticko Tinn och jag
vi for till stjärnorna en dag.
Nicko ticko tinn tiralla
nicko ticko tinn tiralla
nicko ticko tinn tiralla och jag.

Vi träffade en brylling där
han stod i en trumpetaffär.
Nicko ticko tinn tiralla
nicko ticko tinn tiralla
nicko ticko tinn tiralla och jag.

Så bytte vi vår stjärnrocket
och fick en polkagristrumpet.
Nicko ticko tinn tiralla
nicko ticko tinn tiralla
nicko ticko tinn tiralla och jag.

Den blåste vi så att det klang
och alla blanka stjärnor sprang.
Nicko ticko tinn tiralla
nicko ticko tinn tiralla
nicko ticko tinn tiralla och jag.

HEJ, SA PETRONELLA

Hej, sa Petronella ifrån Plaskeby.
Det är tid att fälla upp sitt paraply.

Sen så ska vi traska kring och ha det kul.
Det får gärna plaska ända fram till jul.

Glada ska vi ropa: Tjänare och mors!
Segla allihopa bort i en galosch!

Segla hela natten intill ljusan dag.
Är du rädd för vatten? Det är inte jag!

DET VAR SÅ ROLIGT

Det var så roligt jag måste skratta
det kom en trekantig gubbe in.
Han hade träskor och näverjacka
och hatten kantad med korvaskinn.

Han satte sig på en pall i köket
och drog ur fickan sitt munspel opp
och börja spela så allting dansa
med skrim och skrammel och tjo och hopp!

Det var så roligt jag måste skratta
det gick en spelande gubbe ut
och allting dansade bort med honom
så hela köket
blev tomt
till slut.

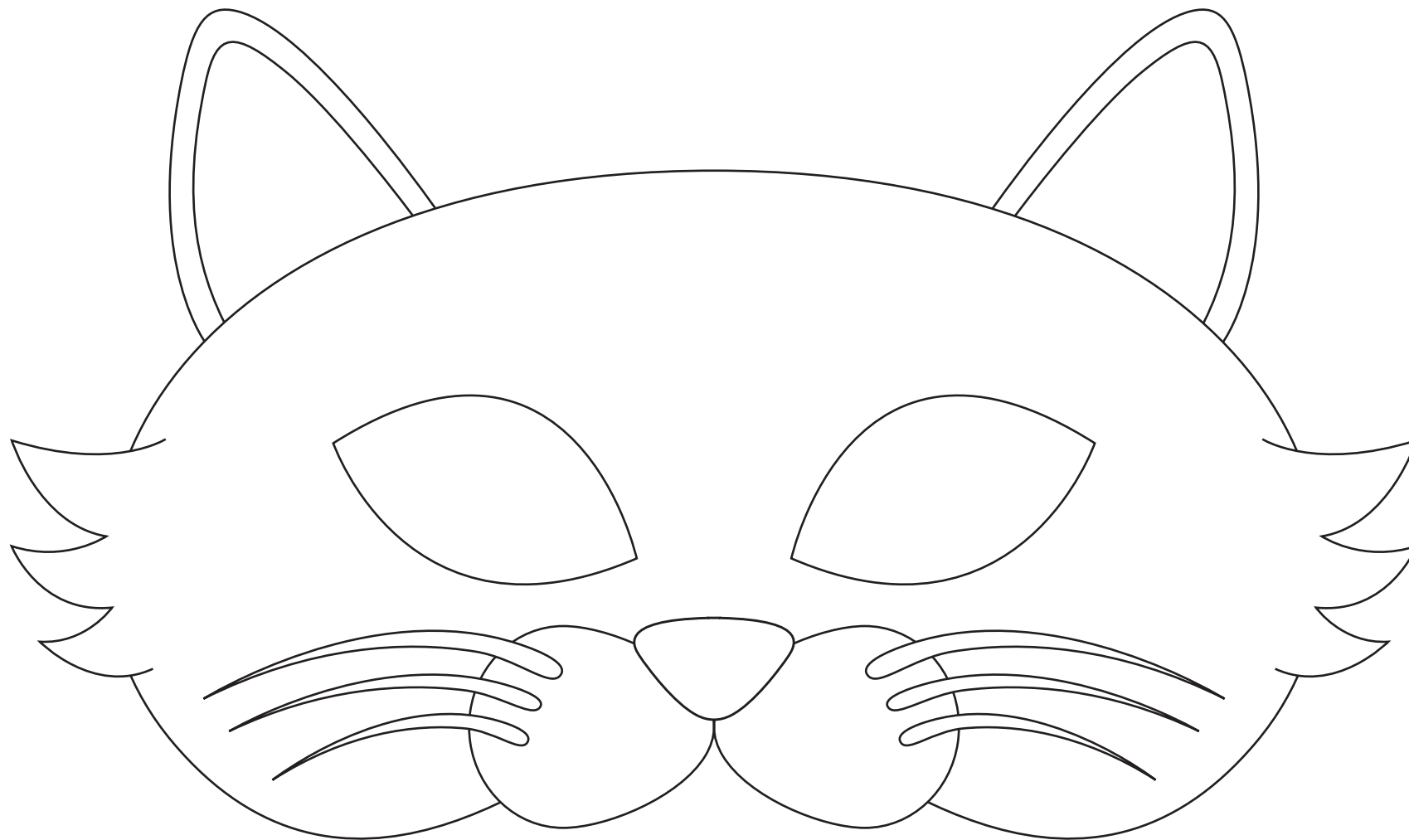

KRAKEL SPEKTAKEL KUSIN VITAMIN

Krakel Spektakel
Kusin Vitamin
hängde och svängde
i en gardin:
För hej och hå
i gardinen den blå!
Krakel Spektakel
vad tänker du på?

LENNART HELLSING 100 ÅR

MASKERADBALEN

Vi skulle gå och dansa
på trädgårdsmaskerad
– då skulle vi klä ut oss
men visste ej till vad,
men visste ej till vad.

Och en var klädd som strömming
med fenor och med stjärt
– men när han kom till trädgårn
en katt åt upp'en tvärt,
en katt åt upp'en tvärt.

Och en var klädd som blomma
(jag tror han hette Klas)
– men honom tog en gumma
och satte i en vas,
och satte i en vas.

Och en var klädd som tavla
med ram som var antik
– men honom tog en gubbe
och hängde på en spik,
och hängde på en spik.

Och en hon var en femma,
så hon var aldrig pank
– men henne tog en farbror
och satte in på bank,
och satte in på bank.

Och jag var klädd till snigel
jag var bekymmersam
– för hur jag gick och gick där
så kom jag aldrig fram,
så kom jag aldrig fram.

LENNART HELLSING 100 ÅR

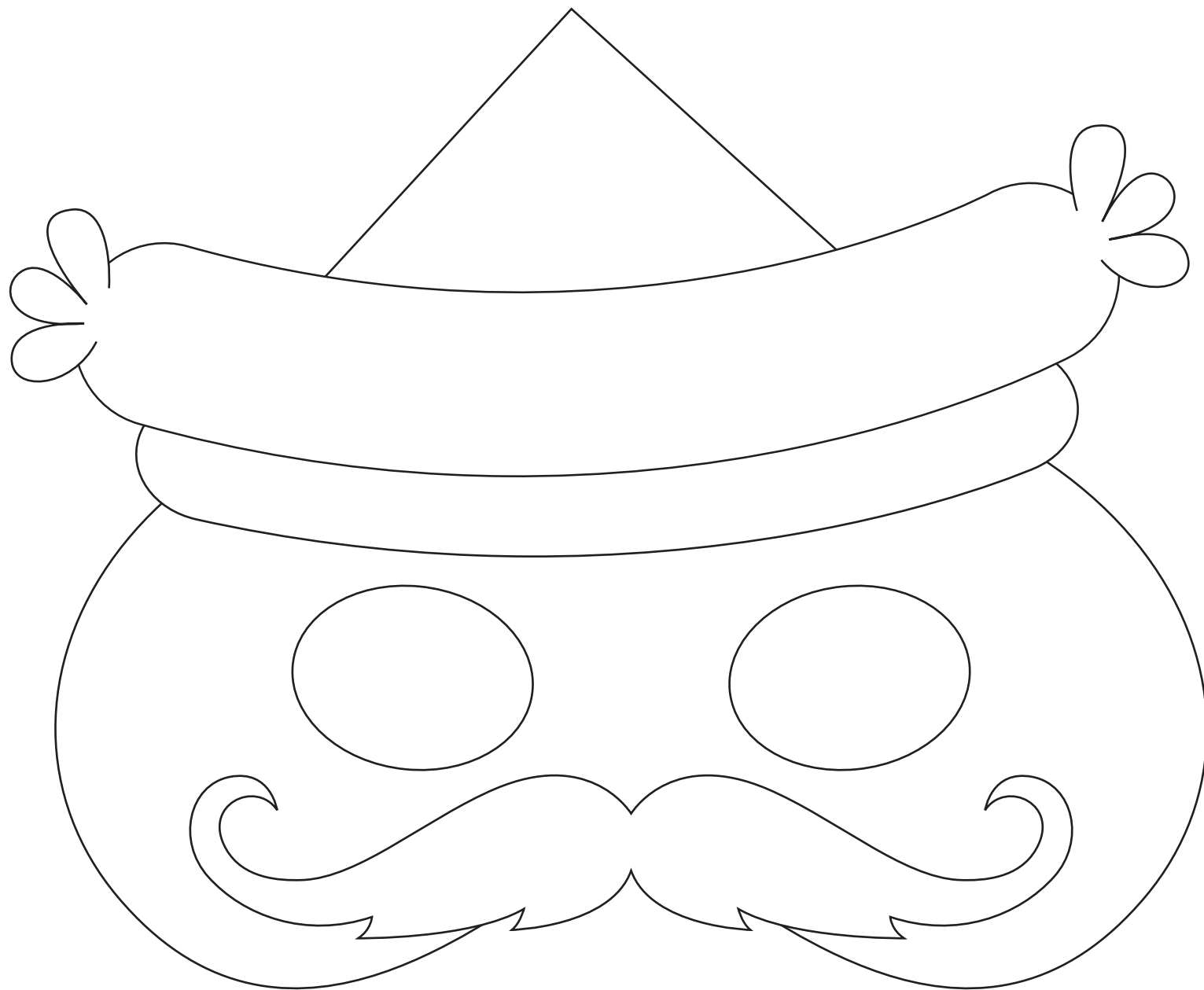
DET VAR SÅ ROLIGT

Det var så roligt jag måste skratta
det kom en trekantig gubbe in.
Han hade träskor och näverjacka
och hatten kantad med korvaskinn.

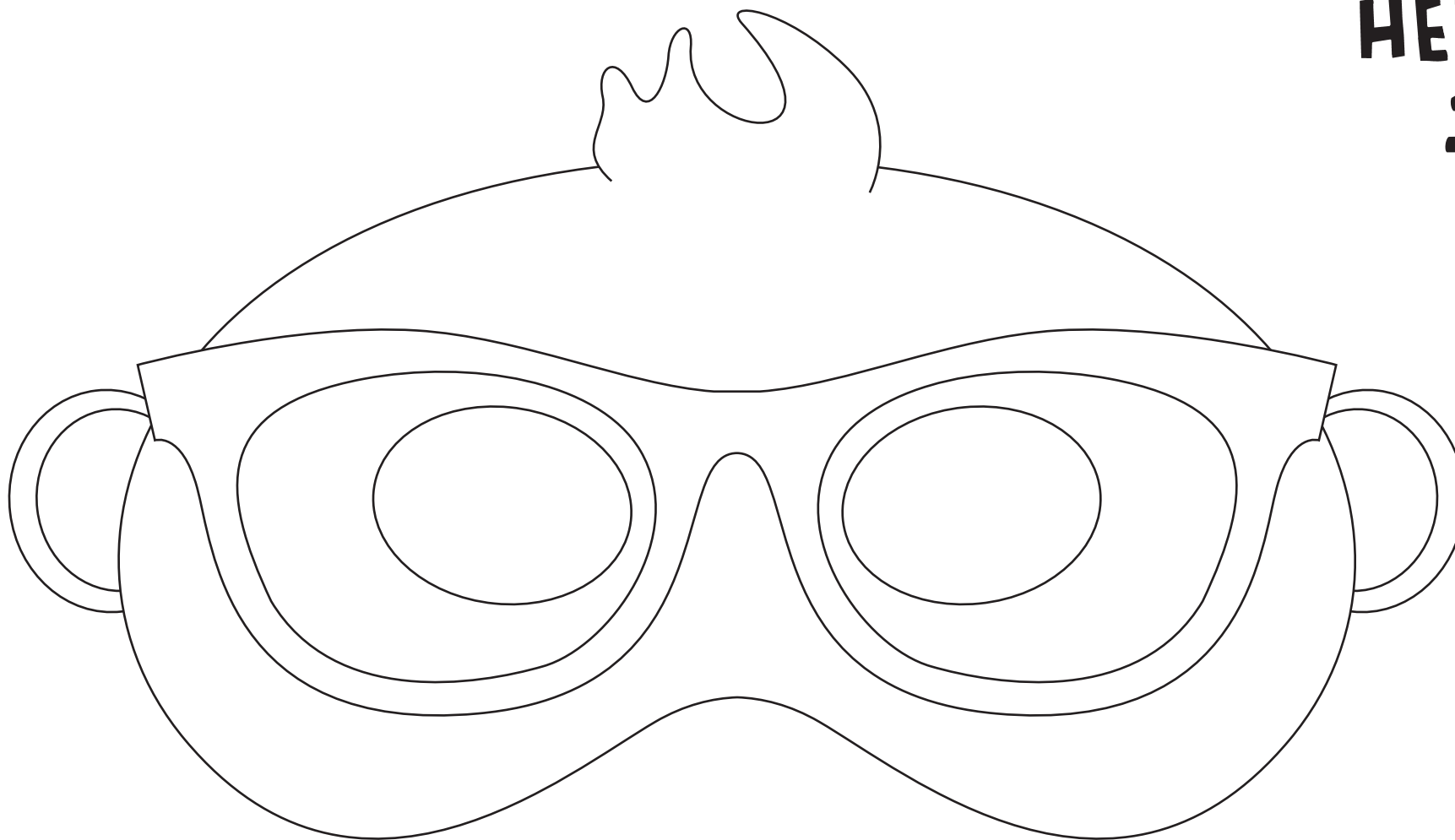
Han satte sig på en pall i köket
och drog ur fickan sitt munspel opp
och börja spela så allting dansa
med skrim och skrammel och tjo och hopp!

Det var så roligt jag måste skratta
det gick en spelande gubbe ut
och allting dansade bort med honom
så hela köket blev tomt till slut.

Det var så länge sen som det hände
men jag blev sittande där jag var:
Först blev jag morfar, så blev jag farfar
så blev jag farfarfars farfars far.

LENNART HELLSING 100 ÅR

DÄR UPPE I GARDINERNA

Där uppe i gardinerna
där hänger apelsinerna.
Gorillorna med brillorna
de plockar säcken full.

Piraterna, soldaterna
de äter upp tomaterna
och duvorna tar druvorna
och lägger i en korg.

Men grevarna, baronerna
de plockar ner citronerna.
Och handlarna
tar mandlarna
och sen är det inget kvar.